

Meira enn hepni

»Hevði eg ikki verið í fallhjálmi, kundi eg verið deyður í dag«. Sjei ára gamli Tróndur Olsen í Hoyvík hyggur so takksamur yvir á tann bláa fallhjálmin á borðinum. Hjálmurin er klovin framman.

Tróndur er altíð í fallhjálmi, tá hann súkklaar í grannalagnum í Hoyvík. Tað var hann eisini hin dagin óhappið hendi.

»Eg súkklaði oman eftir eini síðugøtu frá Gróthúsvegi og skuldi taka eitt kragt sving«, greiðir hann frá. »Men ferðin varð so nógv, at eg kláraði ikki svingið og mistið tamarhaldið á súkkliuni. Eg datt og smekkaði høvðið í ein stein á vegnum«.

Men lukktuð. Fallhjálmurin tók stoytin, so høvðið

fekk ikki mein. Og súkkluhandskarnir, sum hann altíð er í, vardu hendurnar, sum ikki fingur eitt skursl.

Nýggjan hjálm

»Tá eg kom heim upp dagaðu vit, at fallhjálmurin var klovin framman. So ógvusligur hevur stoyturin verið«, greiðir hann ágrýtin frá.

Næstu dagarnar hevði Tróndur eitt sindur ilt í nakkanum. Men tað linnaði skjótt, og í dag kunnu tey á Gróthúsvegi liggja fegnast um, at drongurin er frískur og ferðugur sum ongantíð fyrr.

»Eg elski at súkkla«, sigur Tróndur við einum stórum brosi »og eri eg altíð fremst«.

Mamma Trónd fann uppá ráð. Hon avgjórði, at tey

skuldu lata Ráðnum fyri Ferðslutrygd tann skalaða fallhjálmin, sum hevði tent fyri seg. Afturfyri fekk Tróndur ein spildurnýggjan fallhjálma frá Ferðslutrygd til gávus. So nú eigur hann tveir hjálmar.

»Hasin er betri«, sigur hann og peikar errin á tann grøna. »Hann hevur tít framman, so detti eg fram eftir rommum, er túturin fyrri«, sigur hann avgjórður, sum tað sømir einum røttum súkklumanni.

Hóast hann fyllir átta fyrsta dagin, er Tróndur enn so lítil, at hann ikki sleppur út í ferðsluna einsamallur á súkkli. So hann heldur seg í grannalagnum, har eingin ferðsla er.

Fallhjálmurin klovnði. Eg kundi doyð, um eg ikki var í fallhjálmi, sigur sjei ára gamli Tróndur í Hoyvík

Skaðar raka høvðið

Vit fregnast, um hini børnini brúka fallhjálma líka trúliga sum Tróndur. Jú, tað gera tey, sigur hann, øll sum ein. Men, verri er við teimum vaksnu.

»Nei, tey brúka ikki fallhjálma«, sigur hann avgjórður »tey duga helst so væl at súkkla, at tey hava ikki brúk fyri tí«.

Tað er ikki kravt við lóg at brúka fallhjálma. Tað er upp til hvønn einstakan av avgera.

Ráðið fyri Ferðslutrygd sigur, at nógv børn brúka fallhjálma, men verri er at læra tey vaksnu henda góða vana. Tað er líka trupult, sum at læra tey at brúka bilbelti.

Royndirnar vísa, at ringastu skaðarnir, sum henda á súkkli, raka høvðið. Tí áttu

øll at brúkt fallhjálma, og tey vaksnu áttu av røttum at verið børnunum ein fyrimynd.

Hjá unga Tróndi loysti tað seg í øllum førum.

»Eg var meira enn heppin«, sigur tann umhugsni súkkluamaðurin. Og rætt hevur hann. Trygd er meira enn hepni.

Ediligur gangari

Hann droymir um eitt land uttan privatbilar, har fólkíð ferðast í buss ella á súkkli. Síðani asfaltið kom fyrri 20 árum síðani, hevur Jóhan Hendrik Winther Poulsen trúliga súkkla teir 13 kilometrarnar til arbeiðis

Professorin, málreinskarin ella orðabókamaðurin. So leiðis kenna vit hann best. Men vinir og kenningar kundu lagt eitt heiti afturat: súkkluamaðurin, Jóhan Hendrik.

Eitt prát við magistraran á Føroyamálsdeildini, byrjar altíð við málinum.

»Fyrr kallaðu vit tað hjólhest, frá Regini Dahl hava vit tvíhjól, men nú hava vit súkklað so leingi, at tað man vera í lagi«, heldur málmaðurin. Og á súkkli stevna vit so út í ferðsluna.

Ísturshólv

»Súkkliar er ein ediligur gangari«, sigur Jóhan Hendrik við alskni í røddini. »Hon er løtt at hava við at gera, etir einki gras (red: bensin), men krevur bert eitt sindur av smyrjólju viðhvørt«.

Fyrstu lóðina Jóhan Hendrik fekk, eftir at hann

varð liðugur at lesa, setti hann í eina súkkli. Tað var ein grøn Raleigh, sum kostaði 525 krónur. Tað vóru nógvir pengar tá, so hann máttu gjalda súkkliuna eftir tiggju mánaðum, minnst hann.

»Tá vit fluttu til Kirkjubæar at byggja síðst í 60-unum, setti eg mær fyrri, at so títt og knapt asfalt kom á vegin, skuldi eg royna at súkkla til arbeiðis«. Asfaltið kom í 1973/74, og síðani hevur hann súkklað so trúliga um Velbastaðhál.

»At súkkla hevur verið mín stóra yndi. Tú upplivir alt so nógv øðrvísi, hoyrir hvørt líjóð, og fært fríska luft í lunguni. Høvdur tú inni arbeiði, sum eg, er tað vælsignað at kunna koma út at røra seg eitt sindur viðhvørt«, sigur professorin og stingur tummlið innum buksureimina.

»Ísturshólvini plagi eg at

kalla súkkliuna«, sigur hann við einum brosi. »Tað er eitt vælsignilsi ikki at verða ov tungur á sær. Tíverri er tað er ein sjúka sum eyðkennir nógv fólk í dag«, leggur hann álvarsamur afturat.

Kring Norðsjógvin

Jóhan Hendrik hevur eisini verið longri túrar á súkkliuni, ella langferðir, sum hann røpar tað.

Í 1982 var hann saman við soninum eina ferð kring Norðsjógvin. Teir byrjaðu í Scrabster og fyra vikur seinni stóðu teir á keini í Hanstholm. 2.000 kilometrar lögdu feðgarnir aftur um bak, 100 kilometrar um dagin. Á ferðini gistu teir á vallarheimum og hjá skyldfólki.

Eina aðru ferð vóru hjúnini við tveimum børnum á súkkli ferð í Orknoy. Ætlanin var at vera burtur í 14 dagar, men tey máttu stytta ferðina, tí tað víðaði so illa. Úr Orknoy gekk leiðin til Skotland, har tey súkklaðu framvið strondini aftur til Scrabster.

»Eg droymi um eina serliga langferð«, sigur Jóhan Hendrik eitt sindur duldarfullur. Hann og ein vinmaður hansara hava mangan tosað um at ferðast til Galicia í Norðurspania, har ætlanin er at súkkla eftir eini gamlari pilgrimsleið frá miðöld, sum kallast Jákupsvegurin.

»Um tað verður til nakað, veit eg ikki«, sigur hann, »men dreymanir kunnu vera líka vakrir sum veruleikin«.

Verður Galicia-æventýrið

Altíð á súkkli. – At súkkla er mín stóra yndi, sigur Jóhan Hendrik Winther Poulsen í Kirkjubæ

av ongum, kann hann altíð súkkla ein túr til dótturina, sum býr í Gøtu. Tann ferðin tekur bert fyra tímar, og hana hevur hann gjørt mangan ferðir.

Føroyar eru eitt ógvuliga spennandi súkkliand, heldur Jóhan Hendrik. Náttúran er fjølbroytt og tú sært allatíðina okkurt nýtt. Tú verður eitt við náttúruna og ert frískur og væl fyrri tá kemur til arbeiðis.

Verður ferðin ov leiðilig eru ráð fyrri tí. Jóhan Hendrik fer út fyrri dyr, men er aftur beinanvegin við einum lítlum tóli í hondini.

»Gongulurt«, sigur hann við einum skálkabrosi. »Eg eri útvarpsnarkoman«, viðgongur hann.

Alt tos um, at tað ikki ber til at súkkla í Føroyum fyri brekkum og ringum veðri, heldur súkkluamaðurin í Kirkjubæ lítur um.

»Súkkliarnar nú á døgum eru so góðar, at tú klárar lættliga einhvørja brekku«. Og við 21 gearum á súkkliuni vinnur hann sjálvt á Brøttubrekku. Sitandi.

»Tað ræður um at keypa eina góða súkkli. Íløgan kostar, men útreiðslur eru mest sum ongar, so tað loysir seg í longdini. Mín súkkla kostaði 5.000 krónur. Fyri somu upphædd kanst tú fylla bensintangan 25 ferðir.

Skalt tú keypa konuni eina gávu fyri 200 krónur, hveppir tú teg kanska við í hesum døgum. Men tá tangin skal fyllast, gert tú tað við heilt góðari samvitku. Bilurin er ein herviligur pengatjóvur, og tað hugsa vit sjáldan um«.

Veðrið, heldur Jóhan Hendrik, er ein ring umbering fyrri ikki á súkkli. Tað ræður bara um at verða í góðum klæðunum, í nylon

frá høvur til tá. Gamaní, viðhvørt er veðrið so ring, at tað ikki ber til at súkkla. Men tá ber til at fara í bussin, og har hittur tú altíð fólk. Í bilinum situr tú ofta einsamallur.

»Jú«, sigur hann stillisliga »eg droymi um eitt land uttan privatbilar. Men, sjálvandi verur tað altíð onkur, sum má hava bil«.

Á hillini aftanfyrri hann á skrivstovu heima í Kirkjubæ, stendur ein lítill bók. »Den fattige mands bil«, kallast hon. Rithøvundin, Hans Scherfig skrivur um, hvussu komandi ættarliðini einaferð fara at flenna at oyðslinum, tá hvør maður skuldi hava sín egnu bil.

Scherfig hevur ið hvussu ein samhugaðan. Tað er súkkluamaðurin Jóhan Hendrik.